

PROTECTION BRIEF II СЛОВАЧЧИНА

листопад 2022 – червень 2023

Операційний контекст та аналіз

За період, охоплений цим Protection Brief II (листопад 2022 року – червень 2023 року), 592,760 осіб перетнули кордон з України до Словаччини, внаслідок чого загальна кількість досягла майже 1,5 мільйона з початку збройного конфлікту в лютому 2022 року. Станом на 30 червня 2023 року 111,822 біженці, які втекли з України, мали статус тимчасового захисту в Словаччині.

Уряд Словацької Республіки продовжує великодушно та солідарно реагувати на найбільший в історії приплив біженців. Початкова надзвичайна ситуація у 2022 році розвинулась у 2023 році до ситуації, яка все більше характеризується важливістю інклюзії біженців до національних та місцевих державних послуг та, загалом, їх соціально-економічної інтеграції до приймаючого суспільства у Словаччині. Цей період, детально описаний у Protection Brief II, став свідком як прогресу, так і викликів.

Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН) за допомогою Protection Profiling та Monitoring,¹ Area-Based Assessment,² та фокус-групових дискусій з біженцями³ постійно відстежує їхню ситуацію та потреби. У цьому Protection Brief II узагальнено та проаналізовано результати, пов'язані з доступом до охорони здоров'я, працевлаштування та освіти, доповнені іншими джерелами даних. Цей документ також висвітлює реагування УВКБ ООН та його партнерів, підтримуючи Уряд Словацької Республіки в усуненні прогалин та викликів. В кінці пропонуються рекомендації щодо посилення доступу біженців до прав та можливостей інклюзії.

Ключові тенденції та показники⁴

 75%

респондентів завершили вищу освіту або університет

 2%

опитаних домогосподарств зазначили, що мають дітей, які розлучені з обома батьками

 46%

домогосподарств з дітьми шкільного віку (5-17 років) повідомили, що принаймні одна дитина не відвідує словацьку школу

 61%

респондентів були працевлаштовані або самозайняті перед від'їздом з України

 15%

опитаних домогосподарств зазначили, що мають хоча б одного члена родини з особливими потребами (інвалідність, важке захворювання...)

 22%

респондентів, які потребують медичної допомоги, мали труднощі з доступом до системи охорони здоров'я

 42%

респондентів були економічно активними під час перебування у Словаччині

¹ УВКБ ООН, [Regional Protection Profiling and Monitoring: Protection Risks and Needs of Refugees from Ukraine](#); 3,859 інтерв'ю Protection Profiling та Monitoring (що охопили 7,941 членів домогосподарств) були проведені за період з листопада 2022 року по червень 2023 року. Через методологічні обмеження результати не обов'язково можуть бути екстрапольовані на всю популяцію біженців з України в Словаччині і є лише індикативними щодо їхньої ситуації.

² УВКБ ООН, REACH (2023), [Area Based Assessment Slovakia: лютий 2023](#).

³ УВКБ ООН (2023), [Analysis of Focus Group Discussions with Refugees on Social Protection and Cash Assistance: липень 2023 р.](#); УВКБ ООН (2023), [Analysis of Focus Group Discussions with Refugees on Social Protection and Cash Assistance: червень 2022 – червень 2023](#) [Документ на стадії підготовки].

⁴ УВКБ ООН, [Regional Protection Profiling and Monitoring: Protection Risks and Needs of Refugees from Ukraine](#).

Виклики, пов'язані з захистом біженок та біженців

Доступ до охорони здоров'я

Починаючи з 1 січня 2023 року, Уряд Словацької Республіки розширив медичне обслуговування дітей-біженців з «невідкладного та необхідного» до повного догляду.⁵ Це включало узгодження сум відшкодування, що виплачуються державною медичною страховою компанією лікарям за догляд за дітьми-біженцями, із сумами, отриманими за відвідування словацькими дітьми, усуваючи попередні обмежуючі чинники для медичних працівників. Це розширення стало важливим позитивним кроком на довготривалому шляху до гарантування права на здоров'я біженців у Словаччині. Крім того, Уряд також вжив похвальні кроки для спрощення процедури визнання іноземних дипломів, зокрема для педіатрів, що призвело до працевлаштування 30 педіатрів з України до кінця червня 2023 року⁶ разом із медсестрами.⁷ Ці заходи зміцнюють потенціал системи охорони здоров'я в Словаччині, приносячи користь як біженцям, так і словацьким громадам.

У той же час для загальної популяції біженців доступ до медичної допомоги залишився складним. За даними Protection Profiling та Monitoring, 22% респондентів, які потребують медичної допомоги, зіткнулися з труднощами доступу до системи охорони здоров'я в Словаччині, з багатьох причин, включаючи тривале очікування (56%), доступність (44%), відмову в доступі (29%), мовний бар'єр (28%) та недоступність медичної допомоги (23%). Охорона здоров'я була названа респондентами однією з найнагальніших потреб, а 33% зазначили, що їм потрібна додаткова інформація про охорону здоров'я у Словаччині.⁸ Крім того, 49% респондентів, які брали участь в Area Based Assessment Slovakia, не мали або не були впевнені в тому, що поруч є лікар загальної практики, а 54% не знали про послуги для психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в їхньому регіоні.⁹ У групових дискусіях біженці наголошували на навантаженні системи охорони здоров'я, нестачі спеціалістів, високих витратах та тривалому очікуванні.¹⁰ УВКБ ООН із занепокоєнням зазначило, що деякі біженці були змушені здійснювати тимчасові візити до України, щоб отримати доступ до медичної допомоги через ці проблеми. За даними Intentions Survey, 19% біженців, які тимчасово відвідали Україну, зробили це через медичні потреби.¹¹

Особлива увага була приділена доступу до послуг сексуального та репродуктивного здоров'я у Словаччині. Згідно зі спеціальним дослідженням «Допомога в умовах кризи: неспроможність гарантувати сексуальне та репродуктивне здоров'я та права біженців з України в Угорщині, Польщі, Румунії та Словаччині»,¹² тимчасові візити в Україну для надання цих послуг були звичайним явищем, і жінки-біженки часто відкладали звернення за цією терміновою медичною допомогою через труднощі з доступом. У дослідженні повідомляється, що цілі лікарні, особливо у Східній Словаччині, іноді відмовляються надавати легальні послуги з переривання вагітності, що призводить до подорожей на великі відстані й затримок у дорозі. Крім того, було висловлено занепокоєння з приводу того, що ромські біженки з України стикаються з численною дискримінацією, що призводить до більш частішої відмови в безкоштовній медичній допомозі або дискримінаційного ставлення. Крім того, відсутність спеціалізованої допомоги для спільноти

⁵ Міністерство охорони здоров'я Словацької Республіки, [Určenie rozsahu potrebnej zdravotnej starostlivosti](#); УВКБ ООН вітає, що після періоду, охопленого цим Protection Brief II (листопад 2022 р. – червень 2023 р.), з вересня 2023 року Уряд Словацької Республіки розширив повне охоплення медичним обслуговуванням, за винятком санаторно-курортного лікування, також для дорослих біженців зі статусом тимчасового захисту.

⁶ Інформаційне агентство Словацької Республіки (2023), [Na Slovensku bude pôsobiť 30 pediatrov z Ukrajiny](#).

⁷ Інформаційне агентство Словацької Республіки (2023), [MZ SR: Uznávanie vzdelania ukrajinských sestier sa zjednodušuje](#).

⁸ УВКБ ООН, [Regional Protection Profiling and Monitoring: Protection Risks and Needs of Refugees from Ukraine](#).

⁹ УВКБ ООН, REACH (2023), [Area Based Assessment Slovakia: лютий 2023 р.](#)

¹⁰ УВКБ ООН, REACH (2023), [Area Based Assessment Slovakia: лютий 2023 р.](#); УВКБ ООН (2023), Analysis of Focus Group Discussions with Refugees in Slovakia: червень 2022 – червень 2023 [Документ на стадії підготовки].

¹¹ УВКБ ООН, [Regional Intentions Survey Results \(3rd & 4th Round\): Intentions and Perspectives of Refugees from Ukraine](#).

¹² Center for Reproductive Rights et al. (2023), [Care in Crisis: Failures to Guarantee the Sexual and Reproductive Health and Rights of Refugees from Ukraine in Hungary, Poland, Romania and Slovakia](#).

ЛГБТІК+, включаючи транс-чоловіків і жінок, змусили ЛГБТІК+ біженців шукати допомоги в інших країнах Європейського Союзу (ЄС).¹³

У відповідь УВКБ ООН співпрацювало з партнерами, у тому числі в центрах Blue для підтримки біженців у доступі до медичної допомоги, шляхом консультування, надання послуг усного перекладу та подальшого перенаправлення до спеціалізованої підтримки. У червні 2023 року УВКБ ООН розпочало партнерство з місцевими неурядовими організаціями з експертизою у сфері гендерно зумовленого насильства (ГЗН), щоб просувати та полегшувати доступ до медичних послуг та послуг з протидії ГЗН для виживших від ГЗН, а також для безпечного отримання інформації через лінії допомоги та перенаправлення до спеціалізованих служб у сфері протидії ГЗН. Крім того, УВКБ ООН у співпраці з ЮНІСЕФ, в рамках підтримки словацького Уряду, запустило Програму грошової допомоги для підтримки вразливих категорій біженців, включаючи людей з інвалідністю, осіб із важкими захворюваннями та людей похилого віку, які часто стикаються з підвищеними ризиками захисту, а також з підвищеними медичними потребами та витратами. З моменту старту 24 квітня і до кінця червня 2023 року цю фінансову підтримку отримали 6,618 осіб, і надалі Програма продовжувалася.

Доступ до працевлаштування

Забезпечення справедливого та рівного доступу до гідної праці має важливе значення для успішної соціально-економічної інтеграції біженців у приймаюче суспільство. Є похвальним, що біженці отримують негайне право на працевлаштування після отримання статусу тимчасового захисту в Словаччині.¹⁴ За даними респондентів Protection Profiling та Monitoring у Словаччині, 42% з них повідомили, що вони є економічно активними,¹⁵ тоді як 30% були безробітними на момент опитування. Основними причинами безробіття були мовний бар'єр (42%), відсутність можливостей працевлаштування (22%), відсутність догляду за дітьми (5%) та проблеми, пов'язані з визнанням освіти (4%).¹⁶ Мовний бар'єр послідовно визначався як основна перешкода для пошуку роботи, з додатковими викликами, включаючи невідповідність навичок, причини, пов'язані зі здоров'ям,¹⁷ або тимчасовий характер статусу тимчасового захисту порівняно з вимогами довгострокового залучення до певних робіт. На невідкладність потреби працевлаштування наголосили 45% респондентів, а 41% висловили потребу в додатковій інформації про можливості працевлаштування у Словаччині.¹⁸ Групові дискусії підкреслили сильне прагнення біженців до самодостатності та рішучість не покладатися лише на фінансову допомогу.¹⁹

«Надання грошей – це базовий вид підтримки, але якщо Ви дасте можливість комусь працювати, це допоможе людині вдосконалюватися та бути продуктивною. Усі [біженці] тут мають освіту та досвід».

Біженець з Opatovská Nová Ves²⁰

Деякі сектори працевлаштування, особливо охорона здоров'я та освіта, створювали перешкоди для фахівців-біженців через неприйняття українських кваліфікацій, що вимагало дорогих і складних процесів визнання дипломів.²¹ Зокрема, попередні дані свідчать, що багато біженців мають досвід роботи саме в професійних секторах, які є дуже затребуваними в Словаччині, включаючи освіту (17%) та охорону здоров'я (10%),²² які, тим не менш, вимагають обтяжливого визнання кваліфікації. Незважаючи на високий рівень освіти (75% з передвищою та вищою освітою) та попередню економічну активність (61% були працевлаштовані або самозайняті перед

¹³ Center for Reproductive Rights et al. (2023), [Care in Crisis: Failures to Guarantee the Sexual and Reproductive Health and Rights of Refugees from Ukraine in Hungary, Poland, Romania and Slovakia](#).

¹⁴ Біженці зі статусом тимчасового захисту в Словаччині наразі не можуть бути самозайнятими.

¹⁵ 31% працевлаштовані у Словаччині, 10% – віддалено, 1% – самозайняті.

¹⁶ УВКБ ООН, [Regional Protection Profiling and Monitoring: Protection Risks and Needs of Refugees from Ukraine](#).

¹⁷ УВКБ ООН, REACH (2023), [Area Based Assessment Slovakia: лютий 2023](#).

¹⁸ УВКБ ООН, [Regional Protection Profiling and Monitoring: Protection Risks and Needs of Refugees from Ukraine](#).

¹⁹ УВКБ ООН (2023), [Analysis of Focus Group Discussions with Refugees on Social Protection and Cash Assistance: липень 2023р.](#)

²⁰ УВКБ ООН (2023), [Analysis of Focus Group Discussions with Refugees on Social Protection and Cash Assistance: липень 2023](#), стор. 8.

²¹ УВКБ ООН, REACH (2023), [Area Based Assessment Slovakia: February 2023](#); УВКБ ООН (2023), [Analysis of Focus Group Discussions with Refugees on Social Protection and Cash Assistance: липень 2023](#).

²² УВКБ ООН Словаччина, [Slovakia Protection Profiling & Monitoring: Profiles, Needs & Intentions of Refugees from Ukraine – жовтень 2022](#).

виїздом з України) біженців у Словаччині,²³ багато з них були працевлаштовані на низькокваліфікованих роботах з важкими умовами праці та зниженою заробітною платою з моменту прибуття до Словаччини, що призвело до посилення економічної вразливості.²⁴ Під час групових дискусій багато біженців висловилися щодо труднощів з покриттям основних потреб, включаючи витрати на дітей, шкільне приладдя, транспорт та медичні витрати.²⁵

Окрім доступності до адекватного працевлаштування, обов'язковим є боротьба з різними несприятливими та дискримінаційними практиками у сфері працевлаштування, деякі з яких можуть прирівнюватися до трудової експлуатації. Виклики включають роботу без контрактів, отримання нижчої заробітної плати, ніж громадяни Словаччини, за ту саму роботу, невиплату погодженої заробітної плати, затримки з оплатою та тривалі робочі години.²⁶ Жінки, зокрема, стикаються з труднощами, борючись не лише з розривом у заробітній платі між біженцями та громадянами Словаччини, але й з додатковими гендерними диспропорціями при оплаті праці.

У відповідь на це УВКБ ООН співпрацювало з партнерами, у тому числі з центрами Blue Dots для підтримки доступу біженців до гідного працевлаштування шляхом надання інформації, консультування з питань працевлаштування, допомоги у підготовці резюме, мовних курсів, професійного навчання та правової допомоги. Крім того, УВКБ ООН у співпраці з ЮНІСЕФ, в рамках програми підтримки словацького Уряду, надало грошову допомогу 40,946 біженцям з вразливих категорій у період з листопада 2022 року по червень 2023 року, мінімізувавши ризики захисту та негативні механізми подолання, а також підтримавши їх у задоволенні їхніх основних потреб, зокрема пов'язаних із зимовим періодом.

Доступ до освіти

В умовах вимушеного переміщення освіта часто дає дітям відчуття стабільності та нормального життя, а також захищає їх від основних ризиків, таких як дитяча праця та сексуальна експлуатація. У Словаччині діти-біженці, у тому числі ті, хто має тимчасовий захист, мають доступ до безкоштовної освіти. У той же час Міністерство освіти, науки, досліджень і спорту Словацької Республіки (далі «Міністерство освіти») не вважає відвідування школи обов'язковим для дітей-біженців з тимчасовим захистом,²⁷ що сильно впливає на їх зарахування. Основними причинами, про які повідомлялося в рамках Protection Profiling та Monitoring, були перевага онлайн-освіти в українських школах (67%), брак місць у словацьких школах (13%) та мовний бар'єр (10%). Крім того, 54% респондентів з дітьми (віком 0-4 років) не змогли отримати доступ до послуг з догляду за дітьми в Словаччині. На невідкладність потреби в освіті наголосили 21% респондентів, а 18% висловили потребу в додатковій інформації про освіту в Словаччині.²⁸

Групові дискусії виявили різноманітні освітні підходи батьків та учнів-біженців: деякі діти відвідують лише онлайн-освіту в Україні, деякі – лише словацьку очну, а деякі відвідують і те, і інше одночасно. УВКБ ООН із занепокоєнням зазначило, що дітям, які отримують лише українську освіту, часто не вистачало необхідного обладнання для участі в онлайн-навчанні та не вистачало соціальної взаємодії, тоді як дотримання обох систем освіти одночасно виявилося дуже обтяжливим для дітей та їхніх батьків.²⁹

ЮНЕСКО проаналізувала різні заходи у Словаччині щодо покращення доступу до національної системи освіти для дітей-біженців у Словаччині.³⁰ Хоча закон «Про освіту та професійну підготовку» зобов'язує вивчати словацьку мову учнями, які не є національними учнями, щоб подолати мовний бар'єр, громадське опитування показало, що лише 54% та 31% шкіл організували ці заняття у 2021/22 та 2022/23 навчальних роках відповідно.³¹ Міністерство освіти

²³ УВКБ ООН, [Regional Protection Profiling and Monitoring: Protection Risks and Needs of Refugees from Ukraine](#).

²⁴ УВКБ ООН, REACH (2023), [Area Based Assessment Slovakia: лютий 2023](#).

²⁵ УВКБ ООН (2023), [Analysis of Focus Group Discussions with Refugees on Social Protection and Cash Assistance: липень 2023](#), стор. 8.

²⁶ УВКБ ООН (2023), [Analysis of Focus Group Discussions with Refugees in Slovakia: червень 2022 – червень 2023](#) [Документ на стадії підготовки].

²⁷ Міністерство освіти, науки, досліджень та спорту Словацької Республіки (2022), [Najčastejšie otázky a odpovede v súvislosti so situáciou na Ukrajině z pohľadu školstva](#).

²⁸ УВКБ ООН, [Regional Protection Profiling and Monitoring: Protection Risks and Needs of Refugees from Ukraine](#).

²⁹ УВКБ ООН (2023), [Analysis of Focus Group Discussions with Refugees in Slovakia: червень 2022 – червень 2023](#) [Документ на стадії підготовки].

³⁰ ЮНЕСКО та [Slovakia's education responses to the influx of Ukrainian refugees](#).

³¹ Державна шкільна інспекція (2023), [Stav vzdelávania žiakov – odídencom z Ukrajiny: 1. časť – priebežná správa](#).

також надає одноразову виплату в розмірі 200 євро на учня зі статусом тимчасового захисту для покриття витрат на шкільне приладдя та деяких інших витрат. Загалом 62% закладів вважають достатньою загальною підтримку, яку вони отримали для надання освіти учням-біженцям.³² Крім того, школи можуть збільшити вмістимість навчальних приміщень на трьох учнів для розміщення учнів-біженців з України з дотриманням умов безпеки. Рекомендації Міністерства зобов'язують директорів розміщувати дітей-біженців зі статусом тимчасовим захисту у своїх школах, за винятком випадків, коли регіональні органи охорони здоров'я відмовляють у збільшенні потужності.³³

Незважаючи на ці заходи, багато шкіл зіткнулися з обмеженими можливостями: 19% опитаних шкіл не змогли прийняти заявників на отримання статусу біженця, а в регіоні Братислави цей показник досяг до 52%.³⁴ Нестача потужностей була набагато більш поширеною в міських районах, тоді як у віддалених районах стикалися з проблемами транспортування до школи, оскільки дітям часто доводилося їздити на великі відстані. Примітно, що деяким біженцям було важко знайти відповідні або інклюзивні школи для дітей з інвалідністю.³⁵ Лише 11% опитаних шкіл для навчального процесу влаштували асистентів, а про потребу в спеціальному педагогічному супроводі (для дітей з особливими потребами) українською мовою повідомили 26%.³⁶ Нарешті, було також висловлено занепокоєння щодо булінгу над дітьми-біженцями у словацьких школах.³⁷

У відповідь УВКБ ООН співпрацювало з партнерами, у тому числі з центрами Blue Dots, щоб підтримати доступ біженців до освіти шляхом надання інформації, консультування, допомоги у влаштуванні дітей до словацьких шкіл та дитячих закладів, підтримки родин з дітьми з особливими потребами або тих, хто потерпає від булінгу. УВКБ ООН також зміцнило свої відносини з Міністерством освіти Словаччини в таких ключових сферах, як обмін інформацією та даними, і виступило за впровадження заходів, спрямованих на підвищення потенціалу національних шкіл та надання цільової підтримки учням-біженцям.

Студенти-біженці/студентки-біженки мають право на доступ до вищої освіти в Словаччині, але виклики, пов'язані зі знанням словацької мови та соціально-економічною інклюзією, можуть створювати практичні бар'єри, перешкоджаючи студентам вступати до словацьких університетів. УВКБ ООН надало стипендії DAFI 8 студентам, які навчаються на програмах бакалаврату в словацьких університетах (м. Братислава, Нітра та Кошице) на 2022/23 навчальний рік, підтримуючи їх у покритті основних витрат, таких як проживання, харчування, місцевий транспорт та навчальні матеріали.

Рекомендації

УВКБ ООН вітає безперервну великодушність Уряду та суспільства Словаччини у реагуванні на потреби біженців, які тікають з України, а також приклад, який це подає на міжнародному рівні та в ЄС. Навіть з цією залученістю і сприятливим середовищем захисту деякі проблеми залишаються. Відкритість словацького Уряду до проактивної взаємодії з агенціями ООН та громадським суспільством дозволила виявити та адресувати прогалини в національних системах, які також існують в інших країнах ЄС, що приймають біженців з України. У зв'язку з цим, УВКБ ООН формує рекомендації словацькому Уряду з метою посилення доступу біженців до прав та інклюзії у сферах, охоплених цим Protection Brief II.

Рекомендації: Доступ до охорони здоров'я

УВКБ ООН рекомендує Уряду Словацької Республіки:

³² Державна шкільна інспекція (2023), *Stav vzdelávania žiakov – odíedencov z Ukrajiny: 1. časť – priebežná správa*.

³³ Міністерство освіти Словацької Республіки (2022), *Najčastejšie otázky a odpovede v súvislosti so situáciou na Ukrajine z pohľadu školstva*.

³⁴ Державна шкільна інспекція (2023), *Stav vzdelávania žiakov – odíedencov z Ukrajiny: 1. časť – priebežná správa*.

³⁵ УВКБ ООН (2023), *Analysis of Focus Group Discussions with Refugees in Slovakia: червень 2022 – червень 2023* [Документ на стадії підготовки].

³⁶ Державна шкільна інспекція (2023), *Stav vzdelávania žiakov – odíedencov z Ukrajiny: 1. časť – priebežná správa*.

³⁷ УВКБ ООН, REACH (2023), *Area Based Assessment Slovakia: February 2023*; УВКБ ООН (2023), *Analysis of Focus Group Discussions with Refugees in Slovakia: червень 2022 – червень 2023* [Документ на стадії підготовки].

- Сприяти практичному прийому біженців зі статусом тимчасового захисту медичними працівниками незалежно від типу «толерантного перебування», який пов'язаний з їхнім правовим статусом.
- Посилити інформованість працівників сфери охорони здоров'я та державної медичної страхової компанії та переконатися, що вони повністю обізнані про права біженців на медичне обслуговування.
- Забезпечити доступ до державних перекладачів на прохання працівників сфери охорони здоров'я.

Рекомендації: Доступ до працевлаштування

УВКБ ООН рекомендує Уряду Словацької Республіки:

- Дозволити самозайнятість біженців зі статусом тимчасового захисту відповідно до Директиви ЄС про тимчасовий захист та практики в різних країнах ЄС.
- Посилити курси словацької мови через офіси Управління праці, соціальних справ та родини, збільшивши тривалість та стимулюючи спеціалізовані курси для таких професійних галузей, як охорона здоров'я, освіта, економіка, право, соціальна робота тощо.
- Подальше полегшення адміністративного, додаткового освітнього та фінансового тягаря, пов'язаних з визнанням іноземних кваліфікацій, зокрема, сприяючи визнанню іноземних дипломів для регульованих професій, а також активне залучення фахівців-біженців до секторів з нестачею робочої сили в Словаччині.

Рекомендації: Доступ до освіти

УВКБ ООН рекомендує Уряду Словацької Республіки:

- Запровадити необхідні зміни, спрямовані на те, щоб зробити відвідування школи обов'язковим для дітей-біженців зі статусом тимчасового захисту в Словаччині.
- Збільшити потужності шкіл та дитячих садків, щоб вони могли прийняти учнів-біженців, або як альтернатива, підтримати транспортування для тих, хто не може вступити до сусідніх навчальних закладів, пом'якшивши обмеження можливостей в урбанізованих районах.
- Забезпечити достатню кількість годин словацької мови в школах, де навчаються учні-біженці.
- Впроваджувати національні програми, які враховують конкретні потреби учнів-біженців, направлені на боротьбу з дискримінацією в шкільному середовищі, допомагають адаптуватися до нової системи та підтримують надолуження пропущеної навчальної програми (наприклад, підготовчі заняття, програми для налагодження взаємодії, програми протидії булінгу тощо).
- Залучати в подальшому вчителів, асистентів вчителів, асистентів спеціальних педагогів та фахівців у галузі психічного здоров'я, у тому числі зі спільнот біженців для посилення цільової підтримки учнів-біженців у школах.
- Організувати акредитоване навчання для вчителів, викладачів та педагогічних працівників з питань, пов'язаних з практичною інтеграцією студентів-біженців в освітній процес та приймаюче суспільство.

